

El bo i el dolent

"Ara els arxius de la KGB s'han tornat a obrir i l'historiador Dimitri Volkogonov, un general de divisió, antic cap de l'Institut d'Història Militar de l'URSS, ens sorprèn amb el seu llibre 'Le vrai Lénine' (també publicat per Robert Laffont) on demostra, amb documents de primera mà, que Lenin va ser un veritable mestre per a Stalin quant a brutalitats."

Quan va morir Stalin, el 5 de març de 1953, jo tenia 15 anys i estudiava el batxillerat al col·legi dels jesuïtes de Sarrià. La notícia d'aquella mort, recordo que em va fer una certa impressió. Per mi, Stalin era l'home que havia guanyat la guerra als alemanys, l'heroi d'un poble que s'havia sacrificat, que havia perdut milions de vides en la lluita contra el nazisme. "Si els russos no arriben a aguantar...", havia sentit dir a casa més d'una vegada.

Després, poc després, vaig saber del famós informe Khruixtxov sobre Stalin i la figura del gran home es va ensorrar per sempre més. Sabia que Stalin era un tirà, un ésser menyspreable com podia ser-ho Hitler, però, a diferència del Führer, el coneixement de les brutalitats del dictador soviètic no les vaig descobrir totes de cop. La raó és ben senzilla. Existien, existeixen uns arxius —els famosos arxius del KGB— que fins fa poc eren del tot desconeguts per la immensa majoria de la gent.

Fins fa pocs anys, molts pocs anys, una part del contingut d'aquests arxius no va poder sortir a la llum. Va ser aleshores quan vaig saber, per mencionar un cas, que un dels meus escriptors preferits, Isaak Babel, autor de *La caballeria roja*, no havia mort el 17 de març de 1941 en un camp de presoners a conseqüència d'una malaltia, com van dir a la seva vídua l'any 54 amb motiu de la "rehabilitació" de l'escriptor, sinó que la seva mort havia estat causada per un tret a la nuca el 27 de gener de 1940, a la presó de la Lubiánka. Va ser llegint el llibre de Vitali Txentalinski *La parole ressuscitée* (Robert Laffont, París 1993) que vaig tenir coneixement de les veritables morts de Babel, de Pliniak, de Mandelstam, de Meyerhold...

Mort Stalin, es va fer córrer que abans de la mort de Lenin, el dia 21 de gener de 1924, aquest havia aconsellat —en el famós *post-scriptum* de la seva carta al Congrés— que prescindissin d'Stalin, al qual considerava un ésser massa "brutal", i es pronunciava a favor de Trotski, "l'home més vàlid del comitè central". Aquest rebuig d'Stalin va donar peu durant una pila d'anys que molta gent pensés que Lenin, comparat amb Stalin, era un sant baró, que si no hagués mort Lenin l'any 24... Doncs bé, ara els arxius s'han tornat a obrir i l'historiador Dimitri Volkogonov, un general de divisió, antic cap de l'Institut d'Història Militar de l'URSS, ens sorprèn amb el seu llibre *Le vrai Lénine* (també publicat per Ro-

bert Laffont) on demostra, amb documents de primera mà, que Lenin va ser un veritable mestre per a Stalin quant a brutalitats. Va ser Lenin qui va fer construir els primers *gulags* —el primer camp es va obrir el juliol de 1918— i, entre 1918 i 1924, se'l considera responsable de la mort de més d'un milió d'"enemics del règim", ja sigui d'un tret a la nuca o per "mort natural" als camps.

El més curiós d'aquests documents, escrits pel mateix Lenin, és la cura que posava, que exigia, perquè no en quedés cap rastre. Com és el cas d'una ordre que el març de 1922 l'hi fa arribar a Molotov. En aquesta ordre li diu que s'aprofiti de la fam que pateix el país, "d'aquests homes que es nodreixen de carn humana, d'aquestes carreteres plenes de centenars, de milers de cadàvers", per apoderar-se dels béns de l'església. "Costi el que costi —Lenin— hem de fer nostre aquest tresor".

El més patètic del llibre és el final de Lenin. Després de l'atac que va patir al març de 1923, fins a la seva mort al gener de l'any següent, Lenin es va convertir com qui diu en un vegetal, un vegetal que tenien amagat i que a penes podia articular tres paraules seguides. Un pobre home que només demanava un verí per morir el més aviat possible, per deixar de patir. Lenin va demanar aquest verí a Stalin, el qual ho va consultar als altres membres del Politburó, i aquests s'hi van negar. Després, és clar, el van embalsamar. I encara el podeu veure, en el seu famós mausoleu. Pobret.

Joan de Sagarra